

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKA AKADEMIA NAUK

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 42

WROCLAW 1994

For the exchange write please to

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6, 50-118 Wrocław Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland, fax 48-22-240100 Warsaw.

The subscription rates for periodicals are (in USD or equivalent):

ARCHEOLOGIA	30
ARCHAEOLOGIA POLONA	25
ARCHEOLOGIA POLSKI	40 (2 vols)
ETHNOLOGIA POLONA	25
ETNOGRAFIA POLSKA	40 (2 vols)
KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ	40 (4 vols)
POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS	25
PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY	25
SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE	20

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK VIII O/Warszawa Nr 370028-4499 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU

Nie wypożycza się
CZYTELNIA

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 42

P III 149

WROCŁAW 1994

Akc. 33/95 d.

1995.03.01

Redaktor – Editor

BOGUSŁAW GEDIGA

Sekretarz Redakcji – Editorial secretary

SŁAWOMIR MOŹDZIOCH

Członkowie Komitetu Redakcyjnego – Editorial Committee members

GRZEGORZ DOMAŃSKI, LECH LECIEJEWICZ, ROMUALD SCHILD,
WOJCIECH SZYMAŃSKI, ZENON WOŹNIAK

Redaktor techniczny – Technical Editor

PIOTR DACKO

TLUMACZE – TRANSLATORS

Magdalena Lipińska – teksty niemieckie – German texts

Dorota Piwowar – teksty niemieckie – German Texts

Tomasz Szlagor – teksty angielskie – English texts

Arkadiusz Budziszewski – teksty szwedzkie – Swedish texts

EDITORIAL OFFICE: Instytut Archeologii i Etnologii
Polskiej Akademii Nauk,
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6
50-118 Wrocław

„Przegląd Archeologiczny” is regularly listed in the International Current
Awareness Service: Anthropology, Selected material is indexed in the
International Bibliography of Social and Cultural Anthropology.

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych.

Przegląd Archeologiczny © Copyright 1994 All Rights Reserved

All papers are copyright to their authors and to Przegląd Archeologiczny

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including
photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

Instytut Archeologii i Etnologii – Oddział we Wrocławiu

Oddano do składania w lipcu 1994 r.

Druk skończono w grudniu 1994 r.

Nakład 500 egz.

Zakład Małej Poligrafii, mgr inż. Marek Batycki, Wrocław, tel. (071) 379-34

SPIS TREŚCI – CONTENTS

Jiří PAVELČÍK, Osady na Kostelním Kopcu w Opavě-Jaktaři i ich miejsce w badaniach nad problematyką neolitu i eneolitu Górnego Śląska	5
Siedlungen auf Kostelni Kopec in Opava-Jaktař und ihre Stelle in den Forschungsarbeiten über Neolithikum und Äneolithikum Oberschlesiens	33
Britta LINDGREN, Cmentarzysko w Fiskeby, Östergötland, Szwecja. Studium społecznych relacji międzypłciowych w okresie 800 p.n.e. – 1000 n.e.	35
The cemetery in Fiskeby, Östergötland, Sweden. Study on social intersexual relations in the period between 800 BC – 1000 AD	70
Michał KARA, Skandynawski skarb złotych przedmiotów z przełomu starożytności i średniowiecza z miejscowości Wapno, woj. piłskie	73
Scandinavian treasure of golden objects from between ancient times and the Middle Ages found at Wapno, Piła district	108
 Dyskusje – Discussions	
Andrzej MIERZWIŃSKI, Rozważania o studiach kulturowych (na marginesie problematyki tzw. grupy górnos Śląsko-małopolskiej kultury łużyckiej)	111
Überlegungen zu den Kulturstudien (am Rande der Problematik der sogenannten Oberschlesisch-kleinpolnischen Gruppe der Lausitzer kultur)	126
Krzysztof WACHOWSKI, Problem oddziaływań wielkomorawskich w południowej Polsce w świetle nowych badań	129
Großmährische Einflüsse in Südpolen nach neuem Forschungsstand	135
 Recenzje – Reviews	
R. Breddin, Die bronzezeitlichen Lausitzer Gräberfelder von Tornow, Kr. Calau. (Zbigniew Bukowski)	137
Christiane Schnack „Die mittelalterlichen Schuhe aus Schleswig. Ausgrabung Schild 1971-1975“ (Anna Bogumiła Kowalska)	144
 Kronika – Chronicle	
Prof. dr hab. Józef Kaźmierczyk (1926-1993)	149
Irena Tołkin (1931-1994)	150

Instrukcje dla Autorów

Rękopisy:

Wszystkie rękopisy powinny być drukowane na papierze A4 dobrej jakości, z podwójnym odstępem międzywierszowym i marginesami na wszystkich stronach. Maszynopisy winne być wyraźne, czyste, nadające się do czytania skanerem. Redakcja będzie wdzięczna za nadsyłanie tekstu na dyskietkach zapisanych w dowolnym formacie, najlepiej w postaci znaków ASCII. W przypadku nadesłania dyskietki prosimy tylko o jeden egzemplarz rękopisu.

Strona tytułowa winna zawierać: tytuł, nazwisko i imię autora oraz adres. Wymagane jest także załączenie abstraktu nie dłuższego niż 150 słów, na osobnej kartce papieru wraz z listą 4-5 słów kluczowych. Prosimy także o streszczenie nie przekraczające objętość 6 stron maszynopisu.

Ilustracje:

Wszystkie ilustracje winne być oznaczone jako tablice lub ryciny. Rysunki winny być przedstawione wyraźną czarną kreską umożliwiającą łatwą reprodukcję. Prosimy także o czytelne fotografie.

Przypisy:

Odnośniki do literatury winny być w miarę możliwości umieszczone w tekście. Powinny zawierać nazwisko autora, datę publikacji i numery stron, n.p. (Kara 1994, 38) – w przypisach (KARA 1994, 38). Jeżeli praca ma więcej autorów: (Hensel et al. 1969). W przypadku liczniejszych odnośników należy zamieścić prace w kolejności chronologicznej (Bochnak 1938; Kozieł, Fraś 1979, 68-75; Firlet, Pianowski 1984, 228-231). Bibliografia winna być zamieszczona na końcu tekstu wg podanego niżej wzoru. Numery stron prosimy zamieszczać w postaci skróconej, n.p. 56-9, 145-9.

Przykłady zapisów biograficznych:

– artykuł w czasopiśmie:

KASZEWSKA E.

1975 *Wielookresowe cmentarzysko ciałopalne w Zadowicach, pow. Kalisz*, „Sprawozdania Archeologiczne”, vol. 27, 141-164.

– monografia:

KOSTRZEWSKI J.

1913 *Wielkopolska w czasach przedhistorycznych*, Poznań

– artykuł w pracy zbiorowej:

SKUBISZEWSKI P.

1976 *Romańska płyta nagrobna w Trzemesznie i symbolika nagrobków z krzyżami procesyjnymi*, (in:) *Ars una*, Poznań 19-48.

Adres redakcji:

**Redakcja „Przeglądu Archeologicznego”
Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu,
ul. Więzienna 6
50-118 Wrocław, Poland**

Instructions to Authors

Manuscripts:

All manuscripts must be typed on good quality A4 paper, double spaced throughout, generous margins on all sides.

Two copies of the manuscript should be submitted. All copies must be dark, sharp and clear to allow computer scanning. IMB standard computer diskettes are required, preferably with texts stored as plain ASCII chains.

The title page should contain: the article title, author's name and address. An abstract is to be provided, preferably no longer than 150 words, typed on a separate sheet of paper and accompanied with a list of 4-5 words.

The summary not exceeding 6 printed pages should be submitted.

Illustrations:

All illustrations and diagrams other than Plates are to be considered as Figures. Line drawings should be drawn in such form as to permit reproduction without retouching or redrawing. Photographs should be unmounted glossy enlargements showing clear details.

References:

Lists of references are to be unnumbered and in alphabetical order. They should be listed at the end of the paper and referred to in the text by the author's surname, date of publication and number of page, e.g. (Kara 1994, 38), in the footnotes: (KARA 1994, 38). If more than three authors: (Hensel et al. 1969). Multiple references: (Bochnak 1938; Kozieł, Fraś 1979, 68-75; Firlet, Pianowski 1984, 228-231) i.e. chronological order, no commas between name and year. Minimum numbers for pages should be used, e.g. 56-9, 145-9. Footnotes should be avoided.

Examples:

– journal article:

KASZEWSKA E.

1975 *Wielookresowe cmentarzysko ciałopalne w Zadowicach, pow. Kalisz*, „Sprawozdania Archeologiczne”, vol. 27, 141-164.

– book:

KOSTRZEWSKI J.

1913 *Wielkopolska w czasach przedhistorycznych*, Poznań

– contribution to a book:

SKUBISZEWSKI P.

1976 *Romańska płyta nagrobna w Trzemesznie i symbolika nagrobków z krzyżami procesyjnymi*, (in:) *Ars una*, Poznań 19-48.

Manuscript address:

Redakcja „Przeglądu Archeologicznego”

Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu,

ul. Więzienna 6

50-118 Wrocław, Poland

PRICE LIST
OF THE MONOGRAPHS & PERIODICALS
 PUBLISHED BY THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
 POLISH ACADEMY OF SCIENCES

MONOGRAPHS:

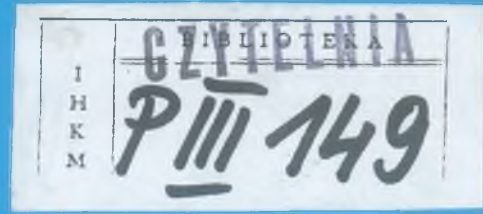
1. B. Balke, *Kultura przeworska w międzyrzeczu Wisły, Pilicy i Iłżanki* (The Przeworsk culture in the Region between Wisła, Pilica and Iłżanka Rivers; Summary in German), Warszawa 1991 20 \$ US
 2. H. Dobrzańska, *Osada z późnego okresu rzymskiego w Igołomi, woj. krakowskie* (The Late Roman Settlement at Igołomia, Cracov Province; summary in English), Part I – Materials, Wrocław 1990 20 \$ US
 3. H. Dobrzańska, Part II, Kraków 1990 20 \$ US
 4. A. Janeczek, *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Woj. bełskie od schyłku XIV do początku XVII wieku* (Settlement of the Polish-Ruthenian Borderlands. Belz Voivodeship from the Late 14th to Early 17th Centuries; summary in German), Warszawa 1993 30 \$ US
 5. S. Kadrow, *Iwanowice. Stanowisko Babia Góra, cz. I. Rozwój przestrzenny osady z wczesnego okresu epoki brązu* (Iwanowice. Babia Góra Site. Part I. Spatial evaluation of an Early Bronze Age Settlement; summary in English), Kraków 1993 20 \$ US
 6. S. Kadrow, A. & J. Machnik, *Iwanowice. Stanowisko Babia Góra, cz. II. Cmentarzysko z wczesnego okresu epoki brązu* (Iwanowice. Babia Góra Site. Part II. The Early Bronze Age Cemetery; summary in English), Kraków 1993 20 \$ US
 7. E. Kowecka, *Dwór „najrzędniejszego w Polsce magnata”* (The Court of „the Most Prosperous Magnate in Poland”; summary in English), Warszawa 1993 20 \$ US
 8. A. Kulczycka-Leciejewiczowa, *Osadnictwo neolityczne w Polsce południowo-zachodniej. Próba zarysu organizacji przestrzennej* (Neolithic Settlement System in South-Western Poland. An Outline of the Spatial Organisation; summary in English), Wrocław 1994 25 \$ US
 9. J. Maik, *Tekstylnia średniowieczna z wykopalisk w Opolu* (Early Medieval Textiles from Excavations in Opole; summary in German), Warszawa 1991 15 \$ US
 10. U. Maj, *Stradów I, stanowisko 1. Część I – Ceramika wczesnośredniowieczna* (Stradów I, Site 1. Part I – The Early Medieval Pottery; summary in German), Kraków 1990 15 \$ US
 11. E. Mazur, *Warszawska Spółdzielnia Mieszkańcowa 1921-1939* (The Warsaw Housing Co-operative 1921-1939; summary in English), [sept. 1993]
 12. A. Mierziński, *Przemiany osadnicze społeczności kultury łużyckiej na Śląsku* (The Settlement changes of the Lusatian Culture Communities in Silesia), Warszawa 1994 25 \$ US
 13. A. Niewęgłowski, *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Garwolinie, woj. siedleckie* (The Przeworsk Culture Cemetery in Garwolin, Siedlce Voivodeship; summary in German), Warszawa 1991 15 \$ US
 14. Ł. Okulicz-Kozaryn, *Finowie Zachodni* (Western Finns; summary in English) 25 \$ US
 15. J. Ostojka-Zagórski, *Mezoregion Sobiejuchy na Pałukach. Dynamika procesów zasiedlenia w starożytności* (The Mesoregion of Sobiejuchy in the Pałuki Area. The Dynamics of Settlement Processes in Ancient Times; summary in English, German), Żnin 1993 20 \$ US
 16. E. Tryjarski, *Kultura Ludów tureckich w świetle przekazu Mahmuda z Kaszgaru* [XI w.] (The Culture of the Turkish People in the Relation of Mahmud of Kashgar, 11th Century), Warszawa 1993 25 \$ US
 17. I. Turnau, *History of Dress in Central and Eastern Europe from the Sixteenth to the Eighteenth Century*, Warszawa 1991 25 \$ US
 18. I. Turnau, *History of Knitting Before Mass Production*, Warszawa 1991 25 \$ US
 19. I. Turnau, *Ubiór narodowy w dawnej Rzeczypospolitej* (National Costume in the Ancient Poland; summary in English), Warszawa 1991 25 \$ US
 20. P. Urbańczyk, *Medieval Arctic Norway*, Warszawa 1992 30 \$ US
 21. *Uzbrojenie w Polsce średniowiecznej 1350-1450* (Arms and Armour in medieval Poland 1350-1450; summary in English) [ed. A. Nadolski], Łódź 1990 25 \$ US
 22. *Lokalne ośrodki władzy państwowej w XI-XII wieku w Europie środkowo-wschodniej* (Local State Power Centres in Middle East Europe in 11th-12th Centuries; summary in German) [ed. S. Moździoch], Wrocław 1993 25 \$ US
- THE LIBRARY OF POLISH ETHNOGRAPHY**
23. Vol. 44, M. Drozd-Piasecka, *Ziemia w społeczności wiejskiej. Studium etnograficzne wsi południowo-wschodniego Mazowsza* (Land in the Rural Community. A Study of the Villages of South-East Mazovia. Late 19th and 20th Centuries; summary in English), Warszawa 1991 15 \$ US
 24. Vol. 45, J. Kabzińska-Stawarz, *Games of Mongolian Shepherds*, Warszawa 1991 20 \$ US
 25. Vol. 46, J. Kowalska, *Tree of Life Dance. Cultural Universals in Motion*, Warszawa 1991 20 \$ US
- BIBLIOTHECA ANTIQUA**
26. Vol. XXII, M. Nowicka, *Le portrait dans la peinture antique*, Warszawa 1993 30 \$ US
- POLISH ARCHAEOLOGICAL RESEARCH**
27. Vol. 30, E. Kempisty, Z. Sulgostowska, *Osadnictwo paleolityczne, mezolityczne i paraneolityczne w rejonie Woźnej Wsi, woj. łomżyńskie* (Palaeolithic, Mesolithic and Paraneolithic Settlement System in the Region of Woźna Wieś, Łomża Voivodeship; summary in English), Warszawa 1991 20 \$ US
 28. Vol. 31, *Sandomierz. Badania 1969-1973* (Sandomierz. Field Seasons of 1969-1973) [ed. S. Tabaczyński], vol. 1 30 \$ US
- STUDIES AND MATERIALS IN THE HISTORY OF MATERIAL CULTURE**
29. Vol. LXII, D. Główna, *Gospodarka w dobrach plebańskich na Mazowszu w XVI-XVIII w.* (Management of Parish Lands in Mazovia in the 16th to 18th Century; summary in English), Warszawa 1991 20 \$ US
 30. Vol. LXIV, A. Pospiech, *Pałapka oczywistości. Pośmiertne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej z XVII wieku* (The Trap of Obviousness. Posthumous Inventories of Moveable Property of the Wielkopolska Nobility in the 17th Century; summary in English), Warszawa 1992 20 \$ US

PERIODICALS:

- ARCHAEOLOGIA POLONA** (in English)
 The Polish archaeological annual journal intended for an international audience. Its main purpose is to present a wide range of various approaches to the most important problems of contemporary archaeology. The editorial policy is to produce monothematic volumes. each 25 \$ US
 30, 31 Vols XXXIX (1991) and XXX (1992)
- ARCHEOLOGIA**
 (in English, French, German, Polish with English abstract)
 The annual edited since 1947. It deals with classical archaeology and the ancient culture. Its aim is to present general studies, field reports, publications of finds and monuments, reviews. each 30 \$ US
 32, 33, 34. Vols. XLI (1990), XLII (1991), XLIII (1992)
- ARCHEOLOGIA POLSKI** (in Polish with English abstract, German, English)
 Semi-annual published since 1957. It publishes original studies on the archaeology with special concern of Polish lands until 14th century, on methods and methodology of research, discussions and polemics. each 20 \$ US
 35, 36. Vols. XXXV: 1990, iss. 1 & 2 40 \$ US
 37. Vol. XXXVI: 1991, iss. 1/2 double iss.
- ETHNOLOGIA POLONA** (in English)
 The annual published since 1975. It includes materials written by Polish and foreign scholars. 25 \$ US
 38. Vol. 15/16 (1991)
- ETNOGRAFIA POLSKA**
 „Polish Ethnography” is a semi-annual. It publishes on Polish, world and general subjects, the last volume XXXVI/2 is devoted to Quincentenary of discovery of America. each 20 \$ US
 39, 40, 41, 42 Vols. XXXV, iss. 1 & 2 (1991), XXXVI, iss. 1 & 2 (1992)
- KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ** (in Polish with English, German and French summaries)
 „History of Material Culture Quarterly” is a scientific journal published by the Institute. It presents the issues connected with the history of Polish and European civilisation from its dawn to the 20th century, from the point of view of archaeology and social history. It discusses the most interesting interdisciplinary problems. „Quarterly” publishes texts concerning the history of craft, industry and agriculture, history of material culture, industrial archaeology and other fields. per year 40 \$ US
 43-51 Vols. XXXIX, iss. 1-4 (1991); XL, iss. 1-4 (1992); XLI, iss. 1-4 (1993)
- POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS** (in English)
 The annual of the Institute, published since 1972. It contains short summaries of works concerning archaeology, published in Poland. each 25 \$ US
 52, 53 Vols. 19 (1991) & 20 (1993)
- PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY** („Archaeological Review” – in English, German, Polish)
 The annual of the Institute founded in 1919, publishes studies on the archaeology with special concern of Polish archaeological research. It contains approximately 180 pages presenting general studies, publications of finds and monuments, reviews; includes drawings, maps and photographs. each 25 \$ US
 54, 55, 56 Vols. 38 (1991), 39 (1992), 40 (1993), 41 (1994)
- SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE** („Archaeological Reports” – in Polish, summaries in English)
 The annual of the Institute, contains field reports, publications of archaeological finds and monuments in Poland. each 20 \$ US
 57, 59, 59 Vols. XLII (1990), XLIII (1991), XLIV (1992), XLV (1993)

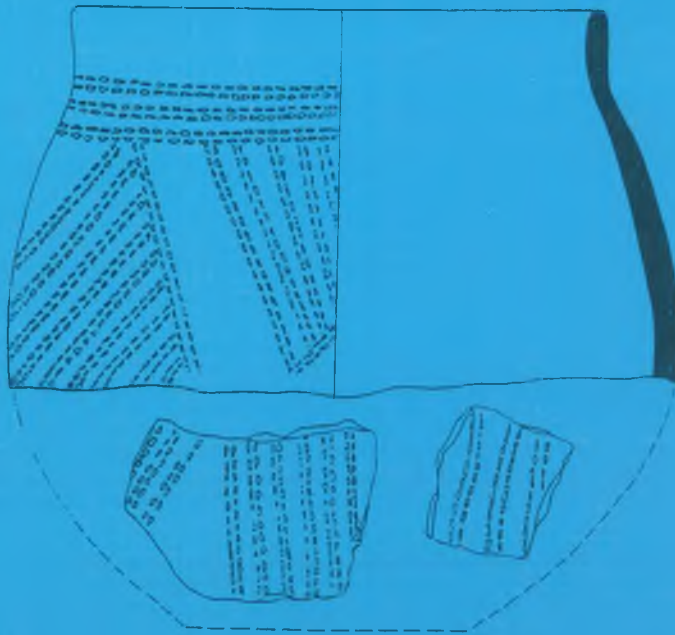
Orders should be sent to:
INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN
 POLAND
 Al. Solidarności 105
 00-140 WARSZAWA
 Tel./Fax (48 22) 24-01-00
 Mrs Alina Nowak
 Payment by Bank Transfer:
 Powszechny Bank Kredytowy SA, VIII/O. Warszawa
 the bank account of
 INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII PAN, no 370028-4499

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

VOL. 42

IAE
PAN